

6. Рудницький А. Українська музика. Історико-критичний огляд. Мюнхен, Дніпрова хвиля, 1963.
7. Садова Л. Роль фортепіанної музики Богдани Фільц у формуванні української піаністики. Молодь і ринок №2 (37), 2008. С. 28–31.
8. Фільц Б. Спогади [про роки навчання в школі-інтернаті ім. С. Крушельницької в класі І. Крих]. Ірина Крих – особистість, музикант, педагог: спогади. Львів, 2005. С. 8–16.
9. Чеботаренко О.В. Розвиток музичного мислення на матеріалі фортепіанного циклу Б.М. Фільц «Яворівські іграшки». *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 170. С. 131 – 134.

Борбуневич Л., м.Вінниця

здобувач ступеню вищої освіти «бакалавр»

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. У сучасному світі, де різноманітні культури переплітаються і взаємодіють, при підготовці вчителів сучасної хореографії важливо враховувати культурологічну складову, адже вона крім навчання супроводжує створення танцювальних постановок та композицій.

Аналіз наукових публікацій. Аналізу проблеми розвитку творчих знань, умінь та навичок майбутніх хореографів присвячено роботи О. Бойко, І. Герц, С. Куценко, О.Лученко, А.Новосадової, Є.Пахольчак та ін.. Етапи та особливості формування творчого потенціалу студентів-хореографів розглянуто в наукових працях Т. Медвідь, Пей Чань, О. Селенко та ін.

Доцільно згадати слова Н. Мозгальнової, А. Новосадової, О. Лученко, О. Соколової, які вважають, що «широкий діапазон умінь і навичок майбутнього викладача хореографії, які він повинен здобути у закладах вищої освіти, розширює спектр можливостей його професійної роботи» [1. с. 63].

Мета статті – розглянути процес формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами народно-сценічного танцю.

Виклад основного матеріалу. В сучасному світі мистецтва та культури хореографія відіграє важливу роль, що вимагає від фахівців у цій галузі не лише високої кваліфікації, але й творчого підходу до навчання та викладання. Майбутні вчителі сучасної хореографії повинні мати розвинений творчий потенціал, який дозволить їм не лише передавати знання своїм учням, а й надихати їх на самовираження та творчість. Можна погодитись з думкою Є. Пахольчак та О.Лученко що: «творчість – це процес створення суб’єктивно нового, що базується на здатності породжувати оригінальні ідеї використовувати нестандартні способи діяльності». На думку дослідників, «основні показники творчих здібностей: швидкість думки, оригінальність, допитливість, точність, сміливість, уважність, конкретність різносторонність мислення, абстрактність мислення, почуття гармонії, незалежність мислення, толерантність» [2, с. 238].

На думку більшості науковців творчий потенціал містить у собі всі здібності особистості: мислення, волю, пам’ять, переконання, уяву, оригінальність, ініціативність, високу самоорганізованість і працездатність. Дослідження вчених показують, що творчий потенціал сприяє зростанню професіоналізму майбутнього вчителя. Потенціал (від лат. *potentia* – сила) – наявні запаси, витoki, джерела, а також засоби, які можуть бути мобілізовані, задіяні, використані для досягнення поставленої мети та вирішення певної проблеми. Творчий потенціал студента-хореографа є безмежним джерелом натхнення та можливостей. Кожен крок, рух та вираз становлять основу для створення унікального танцю. У своїй творчості студент-хореограф може відобразити свої почуття, емоції та думки через мову танцю, створюючи неповторні постановки. Через поєднання музики, рухів та власної фантазії студент може втілити у життя найсміливіші ідеї. Кожна постановка стає своєрідним відображенням внутрішнього світу молодого хореографа, його уявлення про красу та гармонію. Таким чином, творчий потенціал студента-

хореографа дозволяє не лише розвивати його мистецькі здібності, а й виражати себе через мову танцю, сприяючи самовираженню та самореалізації.

Майбутні вчителі повинні мати досконалі хореографічні навички. Це охоплює не лише володіння рухами та технікою, але й здатність до творчого перетворення музики та ідеї в танцювальний виступ. Саме цей аспект допомагає вчителю створювати нові танцювальні композиції та інсценізації. Для успішного формування творчого потенціалу вчителя хореографії необхідно розвивати музичну культуру та музичний слух. Розуміння музики, ритму, мелодії допомагає створювати гармонійні постановки та виступи, які здатні вразити глядача.

Окрім практичних навичок, майбутні вчителі повинні мати глибоке розуміння теоретичних аспектів хореографії. Це охоплює знання про історію танцю, стилі хореографії, методику навчання та педагогіку. Такий комплексний підхід дозволяє вчителю краще розуміти суть мистецтва та передавати це знання учням. Важливим аспектом формування творчого потенціалу є стимулювання креативності майбутнього вчителя. Це може бути досягнуто через проведення майстер-класів, участь у конкурсах чи фестивалях, сприяння самостійним проектам та експериментам у танцю. Не менш важливим є розвиток психологічної готовності майбутнього вчителя до викладацької діяльності. Важливо вміти мотивувати учнів до самовдосконалення, позитивно впливати на їх емоційний стан та сприяти розвитку їх талантів.

Імпровізація та експеримент грають важливу роль у процесі навчання сучасного танцю, допомагаючи танцівникам розвивати креативність та самовираження. Під час імпровізації танцівники вільно експериментують з рухами, виражаючи свої почуття та емоції через танець. Цей процес допомагає розширити їхні хореографічні можливості та розвинути унікальний стиль. Експериментування в навчанні сучасного танцю сприяє відкриттю нових ідей, технік та підходів до руху. Шляхом спроб і помилок танцівники можуть знайти найбільш ефективні та виразні способи виконання певних рухів або комбінацій. Експериментування також допомагає розширити межі традиційного танцю та створити щось нове і унікальне. В цілому, імпровізація та експеримент грають

ключову роль у навчанні сучасного танцю, допомагаючи танцівникам розвивати свою творчість, виражати себе через рух та вдосконалювати свої навички.

Культурний контекст є ключовим елементом, який впливає на розвиток творчості у вчителя сучасної хореографії. Культурний контекст надає вчителю можливість збагатити свою творчість шляхом інтеграції різноманітних елементів і традицій з різних культур. Вивчення та розуміння різних хореографічних стилів, музичних жанрів та традиційних танців допомагає вчителю розширити свої горизонти та збагатити свої постановки. Крім того, культурний контекст може впливати на спосіб сприйняття й реакцію аудиторії на виставу. Врахування культурних особливостей глядачів дозволяє створити більш глибоке й значуще сприйняття вистави. Таким чином, культурний контекст виступає як важливий фактор у розвитку творчості вчителя сучасної хореографії, допомагаючи йому створювати унікальні та значущі танцювальні постановки, які вражають глядачів і залишають слід у світі мистецтва.

Особливим напрямом хореографічного мистецтва, що ефективно впливає на формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, є сучасний танець, який сприяє вихованню хореографічної культури майбутніх педагогів та виявленню їхньої творчої індивідуальності. Сучасний етап розвитку танцювального мистецтва вимагає підготовки висококваліфікованих педагогів, що володіють високим рівнем творчого потенціалу, навчальним матеріалом, мають достатній рівень підготовки і можуть у практичній діяльності передати національні особливості танців різних народів. Надзвичайно важливу й вирішальну роль у підготовці такого фахівця відіграє спеціально розроблена начальна система.

Сучасний танець, як предмет навчання, є однією з профільних дисциплін спеціального циклу. Запропонований студентам навчальний теоретичний і практичний матеріал передбачає вивчення фольклорних танців у їх автентичному характері, виконання сценічних танців з метою вироблення в студентів творчого підходу до проведення уроків та створення танцювальних композицій.

Рівень професійної компетентності й творчого потенціалу студента-хореографа певним чином залежить від його залучення до наукової діяльності. Науково-дослідна робота студентів-хореографів, як одна з форм пізнавально-творчої діяльності, забезпечуючи формування інтелектуальної активності, є логічним продовженням аудиторної роботи, яка сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності, оволодінню знаннями на творчому рівні, реалізації творчих здібностей, умінь і навичок дослідницького характеру, суттєвому поглибленню знань з певної дисципліни в процесі творчого пошуку. Адже стадія пошуку передбачає накопичення необхідних вихідних знань, систематизацію фактів, інтелектуальну підготовку до генерації творчих ідей. Дослідження наукових аспектів хореографічного мистецтва в наукових гуртках і проблемних групах, участь у науково-практичних та науково-методичних конференціях з метою отримання та усвідомлення нових фактів у процесі досліджень наукової теорії й практики привчає студентів до самостійної роботи, що, як відомо, є основою творчого процесу.

Самостійна робота студентів-хореографів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона є плановою, пізнавальною, організаційно-методичною діяльністю, яка здійснюється без прямої допомоги викладача та спрямована на досягнення успішного результату. Організація самостійної роботи в процесі вивчення теорії та методики сучасного танцю характеризується чіткою постановкою цілей навчальної роботи.

Результат формування творчої особистості майбутнього вчителя хореографії можна значно покращити шляхом визначення та впровадження певних психолого-педагогічних умов у навчально-виховний процес. Під психолого-педагогічними умовами розуміють таку організацію навчально-виховного процесу, що позитивно сприятиме гармонійному розвитку студента-хореографа та формуванню його творчого потенціалу засобами сучасного танцю.

Однією з умов формування творчої особистості майбутнього вчителя хореографії є орієнтація на певні освітні принципи. Класифікація принципів

навчання та виховання повинна базуватися на концепції взаємодії навчання, виховання й розвитку в процесі підготовки майбутнього вчителя хореографії:

- принцип постійної мотивації;
 - принцип доступності та послідовності (від простого до складного);
- принцип наочності;
- принцип зв'язку теорії з практикою;
 - принцип проблемності (являє собою послідовну й цілеспрямовану постановку завдань перед студентами, вирішуючи які вони під керівництвом педагога активно засвоюють нові знання, уміння та навички);
 - принцип індивідуалізації (вимагає максимального врахування характерологічних (фізичних, психологічних, інтелектуальних, творчих) особливостей кожного студента);
 - принцип самовираження (передбачає вільний прояв власних думок, дій, спроб творчого вираження, самостійності тощо);
 - принцип виховання (сприяє становленню світогляду та впливає на поведінку студента, виробленню схильності до співпраці, наполегливості, працьовитості, ретельності, відповідальності тощо);
 - принцип гуманізації виховання (передбачає створення умов для формування кращих якостей та розвитку здібностей студента; повагу до особистості, її гідності, розуміння її інтересів);
 - принцип результативності (передбачає постановку цілей навчання, прогнозування кінцевого результату);
 - принцип міжпредметності (передбачає зв'язок навчальної програми з іншими видами мистецтва (музика, театр, образотворче мистецтво тощо)).

Невід'ємною частиною навчально-виховної діяльності, спрямованої на всебічний розвиток людини, за словами В. Сухомлинського, є віра у свої творчі сили, розум, волю, наполегливість, адже відчуття своєї могутності - це крила вільнодумства людини [6, с. 105]. Тому черговою умовою процесу формування творчого потенціалу майбутнього вчителя танцю є віра в себе, в свої творчі сили. Віра завжди виступає результатом попередньої роботи свідомості, що спирається на здатність передбачати результати дій до того, як вони

здійснюється, що виявляється в підвищеному радісному, веселому настрої, у безтурботності, у вищому щасті. Вище щастя людини саме й полягає в тому, що вона усвідомлює в собі творчі сили, бачить себе як творця [6, с. 472].

Вкрай важливим завданням педагога-хореографа на цьому етапі формування творчого потенціалу студента на заняттях сучасного танцю є його, по можливості, позитивна оцінка, а також відзначення успіхів як результату творчої діяльності майбутнього вчителя.

Вагомою умовою, ідеальним і бажаним образом майбутнього результату діяльності, від якого певною мірою залежить процес формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, виступає бажана мета.

Усвідомлення та формування мети відкриває можливості при досягненні жаданих результатів, а також професійного й інтелектуального вдосконалення. Тому важливим завданням педагога, формуючи творчий потенціал студента-хореографа, постає дотримання умови націлювання студентів на бажаний, високий результат.

Ще однією не менш важливою умовою навчально-виховного процесу на шляху формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами сучасного танцю є свобода. Свобода в педагогічному процесі – це співтворчість педагога та студента у вирішенні нових освітніх і виховних завдань. Мистецтво танцю – внутрішня, творча свобода особистості танцівника, яка спрямована на прояв бажаного результату через рух, пози, художній образ, емоції. Тому важливим завданням педагога-хореографа є забезпечення раціонального співвідношення свободи та необхідності в навчально-виховному процесі студента-хореографа. При цьому свобода не ототожнюється із вседозволеністю. Вона означає можливість іти своїм власним шляхом, наскільки дозволяють конкретні обставини навчального процесу. Свобода нерозривно пов'язана із відповідальністю особистості за власний вибір. Вона може виражатися у виборі цілей діяльності, засобів досягнення мети.

Висновки. Отже, формування творчого потенціалу майбутнього вчителя сучасної хореографії є складним процесом, який передбачає постійне самовдосконалення, експериментування та розвиток креативності. Важливо

стимулювати учнів до самовираження через рух, сприяти командному дусі та пошук нових ідей у галузі хореографії. Такий підхід допоможе майбутньому вчителю стати успішним професіоналом у сфері сучасної хореографії. В процесі реалізації творчого потенціалу майбутні хореографи виробляють власні інтегровані схеми різних видів, серед них: синтез загальних знань, що формуються на основі різних джерел, оформлення їх в систему з метою використання в хореографічній практиці у процесі розв'язання теоретичних та практичних завдань. Під час навчання студент-хореограф повинен мати власну ініціативу у вивченні історико-теоретичних, методичних проблемах набуття фахових знань, вмінь та навичок. Майбутній професіонал реалізувати свій творчий потенціал за рахунок добре розвинутих уявлень щодо педагогічної та виконавської діяльності. Така особистість повинна мати імпровізаційні навички, волюві якості, за для втілення творчих задумів, вміння ефективно інтерпретувати власний досвід в нових умовах, реалізовувати власний досвід на практиці. Не менш важливим є той факт, що майбутній фахівець повинен вдало оцінювати власний рівень виконавсько-хореографічної діяльності. Таким чином, на нашу думку, єдність навчальної та творчої роботи передбачає набуття знань і формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних та творчих здібностей, вироблення культури розумової праці, виховання пізнавального інтересу й потреби в розумовій діяльності, постійне збагачення науковими знаннями, сприяє акумуляції творчої активності з подальшим її застосуванням у творчій діяльності

Література

1. Мозгальова Н.Г., Новосадова А.А., Лученко О.В., Соколова О.В. Вивчення жанрово-ритмічних особливостей музичних композицій у професійній підготовці майбутнього викладача хореографії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Т. 29. С. 63-68.

2. Михайлишен О., Лученко О., Пахольчак Є. Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Наук.записки. *Молодь і ринок. Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка*. вип.207. 238-242
3. Єрмолаєва-Томіна Л. Б. Психологія художньої творчості : книга для закладів. 2-е вид.: Академічний проект : Культура. 2005.304 с.
4. Зайцев Є. В. Основи танцю : навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв 1-1 рівнів акредитації, а також для загальноосвітньої школи, позашкільних та професійних навчальних закладів, системи післядипломної педагогічної освіти. Вінниця : Нова книга. 2007. 416 с.
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ : Освіта України, 2008. 247 с.
6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5 т. Київ : Рад. шк., 1976. Т. 1. 654 с.

Вівдюк В., м. Вінниця

здобувач ступеню вищої освіти «бакалавр»

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ СТУДІЙ ВІННИЧЧИНИ XXI СТОЛІТТЯ

Постановка проблеми. Хореографія – це вид мистецтва, який протягом століть розвивався та трансформувався, відбиваючи культурні та соціальні зміни суспільства. Сьогодні хореографія Вінниччини переживає період активного розвитку, що характеризується появою нових танцювальних колективів, студій та фестивалів.

Аналіз наукових публікацій. Аналіз наукової літератури показав, що дослідники хореографії Вінниччини зосередили на таких аспектах як історія розвитку хореографії на Вінниччині, творчість видатних хореографів Вінниччини, специфіка роботи хореографічних колективів Вінниччини. Аналіз